

บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด
AIMPHAN PRESS CO., LTD.

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ประวัติศาสตร์ไทย ๓

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

นางสาวสุชาดา	วราหพันธ์	กศ.บ. (สังคมศึกษา), ค.ม. (พื้นฐานการศึกษา)
นางสาวศิริพร	กรอบทอง	อ.ม. (ประวัติศาสตร์)

ผู้ตรวจ

ดร.ประกอบ	สารวรรณ	ศศ.ม. (พัฒนาสังคม), กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)
นางมนรัตน์	ปิ่นวิเศษ	ค.ม. (การสอนสังคมศึกษา)
นายมนตรี	ธีรธรรมพิพัฒน์	อ.ม. (การศึกษาศาสตร์ศึกษา)

บรรณาธิการ

ดร.ประสิทธิ์	เอื้อตระกูลวิทย์	ศศ.ม. (โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์), Ph.D. (โบราณคดี)
นางศศิพร	สมบุญทรัพย์	กศ.บ. (ประวัติศาสตร์), ศษ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 978-616-07-2018-7

จัดพิมพ์โดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

๑ ฝ่ายการตลาด, ฝ่ายการเงินและบัญชี, ฝ่ายผลิตและจัดส่ง :

๖๙/๑๐๙ หมู่ ๑ ข.พระแม่กาบุญย์ ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐

โทร. ๐-๒๕๕๔-๕๕๕๕, ๐-๒๕๕๔-๕๕๕๓, ๐-๒๕๖๑-๕๕๕๐-๒

โทรสาร ๐-๒๕๖๑-๕๕๕๓, ๐-๒๕๖๒-๒๓๓๓

๒ ฝ่ายวิชาการ :

๘๗/๑๒๒ ถ.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร. ๐-๒๕๕๔-๔๔๔๔-๒๐, ๐-๒๕๕๓-๔๔๔๔-๕ โทรสาร ๐-๒๕๕๐-๒๕๒๓

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์เป็นของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน **ประวัติศาสตร์ไทย ๓** เล่มนี้ ได้เรียบเรียงขึ้น
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ ๔ ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น ๕ หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย **เวลา กับ
ประวัติศาสตร์ ชุมชนของเรา พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระบารมีปกเกล้า และชาติไทยของเรา**

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน **ประวัติศาสตร์ไทย ๓** เล่มนี้
จะอำนวยความสะดวกต่อผู้สอนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน
ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	เวลา กับ ประวัติศาสตร์	๑
	เวลาในชีวิตประจำวัน	๓
	ศักราชที่ใช้ในประเทศไทย	๑๑
	โรงเรียนของเรา	๑๖
	ลองทำดู...หนูทำได้	๒๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	ชุมชนของเรา	๒๕
	พิพิธภัณฑสถานในชุมชน	๒๗
	บ้านเรือนไทย : ความเหมือนและความต่างทางวัฒนธรรม ..	๓๐
	การตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน	๓๓
	วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน	๓๗
	ลองทำดู...หนูทำได้	๔๖

พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

๔๗

เสด็จพระราชสมภพ	๕๑
ทรงเข้ารับการศึกษาเบื้องต้น	๕๒
ทรงศึกษาวิชาการทหาร	๕๗
ทรงเข้ารับราชการ	๕๘
เสด็จขึ้นครองราชย์	๕๙
บรมราชาภิเษก	๖๐
ลองทำดู...หนูทำได้	๖๒

พระบารมีปกเกล้า

๖๓

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกี่ยวกับแหล่งน้ำ ...	๖๗
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกี่ยวกับ	
สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	๖๙
พระราชกรณียกิจด้านการศึกษาและพัฒนาเยาวชน	๗๑

ชาติไทยของเรา

๘๕

เรื่องของชาติไทย	๘๗
พระมหากษัตริย์ที่สถาปนาอาณาจักรไทย	๙๑
บรรพบุรุษผู้ปกป้องชาติไทย	๙๗
ลองทำดู...หนูทำได้	๑๐๑

บรรณานุกรม

๑๐๒

เวลากับประวัติศาสตร์

๑ การเรียนรู้

บทเรียนนี้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

๑. เทียบศักราชที่สำคัญตามปฏิทินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. แสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนและชุมชนโดยระบุหลักฐานและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมฝึกทักษะที่ควรเพิ่มให้นักเรียน

- ๑ เทียบ ค.ศ. กับ พ.ศ.
- ๒ ใช้ พ.ศ. บอกเล่าเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว
- ๓ เรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนตนเอง
- ๔ ใช้คำที่แสดงช่วงเวลาเล่าการดำเนินชีวิตของตนเอง

✦ แนวคิด

ในสมัยก่อนเราใช้ธรรมชาติเป็นเครื่องมือในการบอกเวลา แต่ในปัจจุบันเราใช้นาฬิกาและปฏิทิน ปฏิทินที่ใช้ในประเทศไทยมีทั้งเวลาตามระบบจันทรคติและระบบสุริยคติ ศักราชในระบบสากลคือคริสต์ศักราช หรือ ค.ศ. และพุทธศักราช หรือ พ.ศ. ส่วนชาวมุสลิมให้อีจเราะห์ศักราช การเรียนรู้เรื่องพุทธศักราช คริสต์ศักราช และอีจเราะห์ศักราชจะทำให้เราเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องที่ต่าง ๆ รวมทั้งสามารถใช้ศักราชเรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้นได้

✦ สารการเรียนรู้

- ๑ เวลาในชีวิตประจำวัน
- ๒ ศักราชที่ใช้ในประเทศไทย
- ๓ โรงเรียนของเรา

✦ อ่่านบทเรียนนี้แล้วนักเรียนจะมีความสามารถ

- ๑ ใช้คำที่แสดงช่วงเวลา “เช้า สาย เทียง บ่าย เย็น ค่ำ” ได้ถูกต้อง
- ๒ อธิบายการนับวันตามระบบจันทรคติ และสุริยคติได้
- ๓ อธิบายที่มาของพุทธศักราช คริสต์ศักราช และอีจเราะห์ศักราชได้
- ๔ เทียบศักราชที่สำคัญตามปฏิทินที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้

เวลาในชีวิตประจำวัน

“คุณย่าทำอะไรอยู่ครับ” วันดีถามขึ้นพร้อมกับเดินเข้าไปนั่งใกล้ๆ

“อ้อ! ย่ากำลังเย็บกระดุมเสื้ออยู่นะลูก” คุณย่าตอบ

“มีอะไรให้ผมช่วยไหมครับ” วันดีพูดด้วยความรักที่มีต่อคุณย่า

“ก็ดีเหมือนกัน ช่วยสนเข็มให้ย่าหน่อยสิ เออ...นี่ก็โมงก็ยามแล้ว” คุณย่าปรารภขึ้น

“จะหกโมงเย็นแล้วครับ” วันดีดูนาฬิกาที่ข้อมือ ก่อนจะตอบคุณย่า

“ช่วยเปิดไฟให้หน่อย” คุณย่าพูดขึ้นแล้วกล่าวต่อว่า “เดี๋ยวนี้ อะไรๆ ก็สะดวกสบายไปหมด สมัยก่อนไม่มีไฟฟ้าใช้ พอค่ำมืด ก็จุดตะเกียง ไม่มีนาฬิกาสวยงามอย่างนี้ไว้ดูเวลาหรอก” คุณย่าพูดถึง ความเปลี่ยนแปลงของสังคมให้วันดีฟัง

“ก็สมัยนี้เป็นโลกสมัยใหม่ เป็นสมัยที่มีความเจริญก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์แล้วนี่ครับ จะให้เหมือนสมัยโบราณได้อย่างไรครับ” วันดีตอบ

สิ่งของเครื่องใช้ที่พัฒนาขึ้นตามความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

“แต่อย่าคิดว่า คนโบราณเขาฉลาดนะ รู้จักใช้ประโยชน์จาก ธรรมชาติในการดำเนินชีวิต”

“ใช้ประโยชน์อย่างไรครับคุณย่า” วันดีถามด้วยความสนใจ

“ธรรมชาติเป็นทั้งแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย ธรรมชาติเป็น เครื่องกำหนดเวลา” คุณย่าตอบ

“ธรรมชาติเป็นเครื่องกำหนดเวลาอย่างไรครับ ผมไม่เข้าใจ” วันดีถามด้วยความอยากรู้ในสิ่งที่ตนเองยังไม่รู้

“คนโบราณก็อาศัยแสงจากดวงอาทิตย์ แยกกลางวันกับกลางคืน เช่น เขาจะดูว่าเช้าหรือยัง ถ้ามีแสงจากดวงอาทิตย์มากพอจนมองเห็น เส้นลายมือชัด ก็แสดงว่า**เช้า**แล้ว” คุณย่าเฉลย

“แล้ว**ตอนสาย**ล่ะครับจะทราบได้อย่างไร” วันดีถาม

“ก็ดูจากดวงอาทิตย์อีกเหมือนกัน ดูว่าดวงอาทิตย์ขึ้นสูงแค่ไหน ถ้าสูงแค่น้อยๆ ก็ถือว่าสายแล้ว” คุณย่าตอบพร้อมกับถามวันดีว่า “แล้วลูกรู้ไหมว่าเวลาเที่ยงคนโบราณเขาดูอย่างไร”

“ดวงอาทิตย์ขึ้นสูงอยู่ตรงศีรษะครับ” วันดีตอบโดยอาศัย ความรู้จากการออกค่ายลูกเสือ

“เก่งมาก” คุณย่าชม แล้วกล่าวต่อว่า “สำหรับเวลา**บ่าย** ก็ดูจากดวงอาทิตย์ว่าลับทิวไม้หรือยัง ส่วนเวลา**เย็น** ก็ดูว่าดวงอาทิตย์ใกล้จะตกดินหรือยัง เอ...แล้วคนโบราณจะทราบได้อย่างไรว่า**ค่ำ**แล้ว” คุณย่าปรารภเชิงถาม

“ไม่มีแสงอาทิตย์ครับ” วันดีตอบ คุณย่าอธิบายต่อว่า

“คนโบราณจะดูดวงจันทร์ทำให้ทราบว่าวันไหนเป็นวันข้างขึ้นหรือวันข้างแรม ที่นี้หลานทราบหรือยังว่า คนในสมัยโบราณใช้สิ่งใดเป็นเครื่องกำหนดเวลา” คุณย่าถาม

“ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ครับ” วันดีตอบ

“ดีมาก” คุณย่าชม และกล่าวต่อว่า “การกำหนดเวลาโดยอาศัยดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ถือเป็นภูมิปัญญา เป็นมรดกที่คนสมัยโบราณสร้างไว้และใช้สืบทอดกันมาถึงปัจจุบัน โดยเรียกการกำหนดเวลาโดยอาศัยดวงอาทิตย์ว่า **เวลาตามสุริยคติ** ส่วนการกำหนดเวลาโดยอาศัยดวงจันทร์ เรียกว่า **เวลาตามจันทร์คติ** ซึ่งมีวิธีนับวันและเดือนต่างกัน”

“คุณย่าครับ แล้วคนโบราณมีการกำหนดเวลาเป็นชั่วโมง เป็นนาทีเหมือนสมัยปัจจุบันนี้หรือเปล่าครับ” วันดีถาม

“ไม่ละเอียดยขนาดนั้นหรอกลูก ส่วนใหญ่จะกำหนดเป็นช่วงเวลายาวๆ เช้า-สาย-บ่าย-เย็น-ค่ำ” คุณย่าตอบ

“แล้ววิธีนับวัน เดือน แบบสุริยคติและจันทร์คติ เขานับกันอย่างไรครับ” วันดีเอ่ยขึ้น

“ย่าจะอธิบายให้ฟัง” คุณย่าตอบ

วิธีนับวันและเดือนตามสุริยคติ

วิธีนับเวลาตามสุริยคติเป็นการกำหนดวันและเดือน โดยถือการโคจรของโลกรอบดวงอาทิตย์เป็นหลัก การกำหนดแบบนี้ถือเป็นวิธีสากลที่ทั่วโลกนิยมใช้ โดยกำหนดให้ ๑ ปี มี ๑๒ เดือนเรียงตามลำดับดังนี้

๑. เดือนมกราคม	๖. เดือนมิถุนายน
๒. เดือนกุมภาพันธ์	๗. เดือนกรกฎาคม
๓. เดือนมีนาคม	๘. เดือนสิงหาคม
๔. เดือนเมษายน	๙. เดือนกันยายน
๕. เดือนพฤษภาคม	๑๐. เดือนตุลาคม
๑๑. เดือนพฤศจิกายน	๑๒. เดือนธันวาคม

แต่ละเดือนจะแบ่งย่อยลงไปอีกเป็นสัปดาห์และวัน แต่ละสัปดาห์จะมี ๗ วัน เริ่มจาก

๑. วันอาทิตย์
๒. วันจันทร์
๓. วันอังคาร
๔. วันพุธ
๕. วันพฤหัสบดี
๖. วันศุกร์
๗. วันเสาร์

บทอาขยาน		
๑ ปี	=	๓๖๕ วัน
๑ ปี	=	๑๒ เดือน
๑ เดือน	=	๔ สัปดาห์
๑ สัปดาห์	=	๗ วัน
๑ วัน	=	๒๔ ชั่วโมง
๑ ชั่วโมง	=	๖๐ นาที
๑ นาที	=	๖๐ วินาที

การเขียนวัน เดือน ปี ตามสุริยคติ ดูได้จากปฏิทิน เช่น สมมุติว่าวันนี้เป็นวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒

วิธีนับวันและเดือนตามจันทรคติ

วิธีนับเวลาตามจันทรคตินั้นเป็นการนับที่กำหนดตามการโคจรของดวงจันทร์รอบโลกเป็นหลัก กำหนดให้ ๑ ปี มี ๑๒ เดือน เช่นกัน ส่วนการนับเดือนตามจันทรคติแบบไทยนั้น เรียกชื่อต่างออกไปเริ่มจาก

๑. เดือนอ้าย (เดือนหนึ่ง)	๒. เดือนยี่ (เดือนสอง)
๓. เดือนสาม	๔. เดือนสี่
๕. เดือนห้า	๖. เดือนหก
๗. เดือนเจ็ด	๘. เดือนแปด
๙. เดือนเก้า	๑๐. เดือนสิบ
๑๑. เดือนสิบเอ็ด	๑๒. เดือนสิบสอง

การนับวันตามจันทรคติใช้การสังเกตลักษณะของดวงจันทร์ เมื่อเริ่มสว่างขึ้นเริ่มนับเป็นข้างขึ้น ๑ ค่ำ ๒ ค่ำ... จนถึง ขึ้น ๑๕ ค่ำ ดวงจันทร์จะสว่างไปทั้งดวง ต่อด้วยข้างแรม ๑ ค่ำ ๒ ค่ำ... จนถึง แรม ๑๔-๑๕ ค่ำ ดวงจันทร์จะมีคมมืดไปทั้งดวง ๑ เดือนตามระบบจันทรคติจึงมี ๒๙-๓๐ วัน

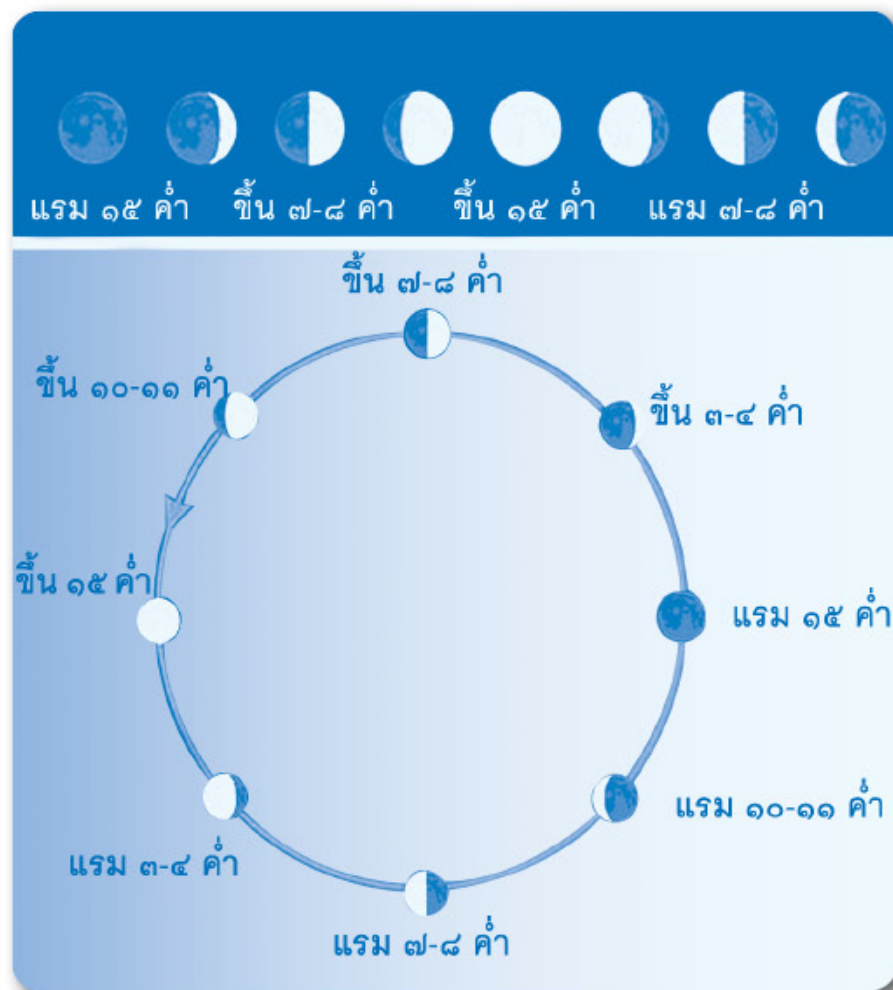
2 กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ February 2019						
อาทิตย์ • Sun	จันทร์ • Mon	อังคาร • Tue	พุธ • Wed	พฤหัสบดี • Thu	ศุกร์ • Fri	เสาร์ • Sat
					๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙
๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖
๑๗	๑๘	๑๙	๒๐	๒๑	๒๒	๒๓
๒๔	๒๕	๒๖	๒๗	๒๘		

วันตามระบบจันทรคติที่ปรากฏในปฏิทินดูที่วันสำคัญทาง
พระพุทธศาสนากับวันสำคัญทางประเพณีไทย เช่น

วันมาฆบูชา ตรงกับ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓

วันลอยกระทง ตรงกับ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒

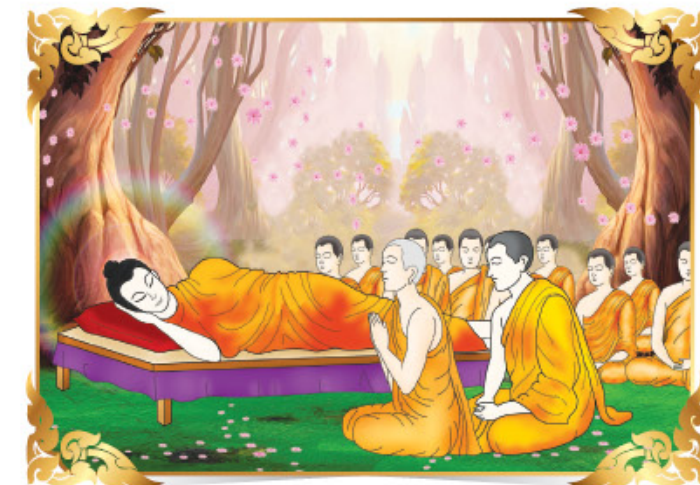
ภาพจำลองการนับวันตามจันทรคติ

ศักราชที่ใช้ในประเทศไทย

วันดียังคงสงสัยเรื่องการใช้ศักราชในปฏิทิน จึงถามคุณย่าว่า
“คุณย่าครับ ทำไมประเทศไทยจึงใช้พุทธศักราช ทำไมไม่ใช่
คริสต์ศักราชครับ” คุณย่าอธิบายว่า

“พุทธศักราชเป็นศักราชที่นิยมใช้ในประเทศที่นับถือ
พระพุทธศาสนา สำหรับประเทศไทย คนไทยส่วนใหญ่นับถือ
พระพุทธศานามานานแล้ว ดังนั้นเพื่อรำลึกถึงพระพุทธเจ้าซึ่งเป็น
พระศาสดาของพระพุทธศาสนา รัฐบาลจึงกำหนดให้ใช้พุทธศักราช
เป็นศักราชของไทย เรียกสั้นๆ ว่า พ.ศ. เพื่อใช้ในการบอกเล่า
เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น พุทธศักราชของประเทศไทยเริ่มนับ
พ.ศ. ๑ ตั้งแต่ปีที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วครบ ๑ ปี

พระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ต้นสาละในสาละโนทยานที่เมืองกุสินารา

ดังนั้น ถ้าต้องการทราบว่า พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วกี่ปี ก็ดูได้จากปฏิทิน เช่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ก็หมายความว่า พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ๒๕๖๒ ปี

แต่สำหรับประเทศที่นับถือ **ศาสนาคริสต์** ประชาชนจะบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศของตนเป็นคริสต์ศักราช หรือ ค.ศ. ซึ่งเริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูสมภพ (เกิด) เป็น ค.ศ. ที่ ๑ ซึ่งตรงกับ พ.ศ. ๕๔๔ ของไทย

การนับปีปฏิทินแบบคริสต์ศักราช หรือ ค.ศ. ถือเป็นศักราชสากลที่ทั่วโลกนิยมใช้

คุณย่าให้วันดีดูปฏิทินมีศักราชใดบ้าง วันดีตอบว่า “พุทธศักราช และคริสต์ศักราช ครับ”

พระเยซูสมภพที่เมืองเบทเลเฮม
ประเทศอิสราเอล

คุณย่าอธิบายต่อว่า “สำหรับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม เรียกว่าชาวมุสลิม จะใช้ศักราชที่เรียกว่า ฮิจเราะห์ศักราช โดยเริ่มนับปีฮิจเราะห์ศักราชที่ ๑ หรือ ฮ.ศ. ที่ ๑ เมื่อมุฮัมมัด ศาสดาของศาสนาอิสลามอพยพผู้คนจากเมืองเมกกะไปเมืองเมดีนา”

วันดีกล่าวสรุปว่า “ชาวพุทธใช้ **พุทธศักราช** ชาวคริสต์ใช้ **คริสต์ศักราช** ส่วนชาวมุสลิมใช้ **ฮิจเราะห์ศักราช** ครับ”

คุณย่าเพิ่มเติมว่า “แล้วอย่าลืมว่าศักราชสากลที่ผู้คนทั่วโลกใช้คือ คริสต์ศักราช นะจ๊ะ” “ครับ” วันดีตอบ

“ดูซิว่าปีนี่คือ พ.ศ. อะไร ตรงกับ ค.ศ. อะไร” คุณย่าให้วันดีดูปฏิทินแล้วตอบ “พ.ศ. ๒๕๖๒ ตรงกับ ค.ศ. ๒๐๑๙ ครับ” วันดีตอบ จากนั้นคุณย่าให้วันดีหาความแตกต่างระหว่าง พ.ศ. กับ ค.ศ. วันดีจึงตอบว่า “พ.ศ. มากกว่า ค.ศ. ก็แสดงว่าพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปก่อนที่พระเยซูสมภพใช่ไหมครับ” “ใช่จ้ะ แล้วลองลบดูว่าแตกต่างกันกี่ปี” คุณย่าถาม วันดีหยิบกระดาษดินสอมาเขียนแล้วตอบว่า “๕๔๓ ปี ครับคุณย่า”

$$\begin{array}{l} \text{พ.ศ.} - \text{ค.ศ.} \\ ๒๕๖๒ - ๒๐๑๙ \\ = ๕๔๓ \end{array}$$

“นั่นคือเกณฑ์การเทียบพุทธศักราชกับคริสต์ศักราช เมื่อเราต้องการจะทราบว่าเหตุการณ์ที่ระบุ **พ.ศ. เป็นตัวตั้งแล้วลบด้วย ๕๔๓** หรือหากเหตุการณ์นั้นระบุเป็น ค.ศ. เราก็สามารถทำให้เป็น พ.ศ. ได้ โดยการนำ **๕๔๓ ไปบวก** ดังนั้นการจะทราบเหตุการณ์ทั้งที่เป็น พ.ศ. และ ค.ศ. จะต้องนำเลข ๕๔๓ มาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ” คุณย่าอธิบาย

ตัวอย่างการเปรียบเทียบ พ.ศ. กับ ค.ศ.

กรณีที่ ๑ ถ้าต้องการทราบว่า วันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๓๒๕ ซึ่งตรงกับวันสถาปนากรุงเทพฯ เป็นราชธานีตรงกับ ค.ศ. ไດ ก็ให้นำ พ.ศ. ๒๓๒๕ ลบด้วย ๕๔๓ ก็จะได้ ค.ศ. ๑๗๘๒

ดังนั้น พ.ศ. ๒๓๒๕ ซึ่งเป็นปีสถาปนากรุงเทพฯ เป็นราชธานีนั้นจะตรงกับ ค.ศ. ๑๗๘๒

กรณีที่ ๒ ถ้าต้องการทราบว่า วันที่ ๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๗๖ ซึ่งตรงกับวันประกาศอิสรภาพ และถือเป็นวันชาติของสหรัฐอเมริกาตรงกับ พ.ศ. ไດ ก็ให้นำ ค.ศ. ๑๗๗๖ บวกด้วย ๕๔๓ ก็จะได้ พ.ศ. ๒๓๑๙

ดังนั้น ค.ศ. ๑๗๗๖ ซึ่งเป็นวันที่สหรัฐอเมริกาได้ก่อตั้งประเทศขึ้นตรงกับ พ.ศ. ๒๓๑๙

สรุป

พุทธศักราชต่างกับคริสต์ศักราช ๕๔๓ ปี ดังนั้นถ้าต้องการทราบว่า พ.ศ. ไດตรงกับ ค.ศ. ไດ ก็นำ ๕๔๓ มาลบ (-) แต่หากต้องการทราบว่า ค.ศ. ไດตรงกับ พ.ศ. ไດ ก็ให้นำ ๕๔๓ มาบวก (+)

แต่วันดียังคงสงสัยอยู่จึงถามว่า “ทำไมต้องเทียบ พ.ศ. กับ ค.ศ. ด้วยครับ”

“เราต้องติดต่อกับชนชาติอื่นๆ ด้วยนี่ลูก เราจึงต้องเรียนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลสำหรับพูดคุยกับชาติอื่นได้ แล้วต้องเรียนศักราชสากล (ค.ศ.) และเทียบกับศักราชไทย (พ.ศ.) ด้วย เพื่อเราจะรู้ว่ามีอะไรเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไหร่จะ” คุณย่าอธิบายเพิ่มเติม

คุณปู่ซึ่งกำลังอ่านหนังสือเรื่อง “บันทึกgrayวัน” อยู่ ฟังคุณย่าอธิบายเรื่องศักราช จึงเรียกวันดีมาอ่านข้อความในหนังสือว่า

๑ มกราคม ค.ศ. ๑๘๘๓

“วันนี้เป็นวันแรก ลงมือจดไดอารี่เล่มนี้ การจดไดอารี่นี้มีความประโยชน์ยิ่งนัก เพราะการสิ่งใดที่เกิดขึ้นทุกๆ วัน ไม่ได้จดไว้แล้ว นานไปก็ลืมเสียหมด จะรู้ว่ามีสิ่งใดเกิดขึ้น ก็รู้ไม่ได้ ถ้าจดไดอารี่ไว้แล้ว เหมือนมีคนที่มีสติแม่นยำ จำการทั้งปวงไว้ได้...”

คุณปู่ตั้งคำถามว่า “วันดีบันทึกนี้เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. อะไร”

“ไม่ทราบครับ” วันดีตอบ

คุณปู่จึงอธิบายว่า “เราจึงต้องเรียนการเทียบพุทธศักราชกับคริสต์ศักราชให้ลูก เมื่อเรารู้ว่า พ.ศ. กับ ค.ศ. แตกต่างกัน ๕๔๓ ปี

เราอ่านข้อความที่ใช้ ค.ศ. เรานำ ๕๔๓ ไปบวกก็จะเป็น พ.ศ. ดังนั้น ค.ศ. ๑๘๘๓ จึงเท่ากับ พ.ศ. ๒๔๒๖”

“ร่อยกว่าปีแล้วนี่ครับ” วันดีกล่าวขึ้น

“ถูกแล้วลูก เมื่อเราเทียบมาเป็น พ.ศ. ก็จะทำให้เราเข้าใจง่ายขึ้น และทำให้รู้ว่า บันทึกฉบับนี้เขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕”

วันดีกล่าวต่อว่า “และทำให้ผมรู้ว่า เราใช้วัน เดือน ปี จดบันทึกประจำวันเพื่อกันลืมได้ด้วยครับ” คุณป๋วยรับอย่างพอใจ และกล่าวชมว่า “เก่งมากลูก”

โรงเรียนของเรา

วันนี้ในชั่วโมงประวัติศาสตร์ คุณครูนำพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มาให้เด็กๆ ดูกัน แล้วถามว่า “ใครทราบบ้างว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระมหากรุณาธิคุณต่อโรงเรียนของเราอย่างไร” ทุกคนในห้องต่างยกมือขึ้นพร้อมกัน คุณครูจึงให้วิชาตอบ “พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนวัดมหรณพารามขึ้นครับ”

เพื่อนๆ ในห้องพากันปรบมือชมเชยวิชาที่ตอบได้ครบถ้วน คุณครูถามต่อว่า “แล้วใครจะเล่าให้เพื่อนๆ ฟังเรื่องประวัติของโรงเรียน

ของเราได้ค่ะ” เด็กๆ พากันนั่งเงิบ มีแต่วิภาที่กล่าวขึ้นว่า “หนูอยากทราบประวัติความเป็นมาของโรงเรียนค่ะ หนูอยู่โรงเรียนนี้ตั้งแต่อนุบาล ยังไม่ทราบเรื่องของโรงเรียนเลยค่ะ”

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

คุณครูถามขึ้นว่า “ใครอยากรู้อะไรเกี่ยวกับโรงเรียนของเราบ้างคะ” “ผมอยากรู้ทุกเรื่องเลยครับ” เอกรีบตอบ คุณครูหัวเราะแล้วบอกว่า “งั้นเรามาเรียนเรื่องราวเกี่ยวกับโรงเรียนของเรา คุณครูขอให้ทุกคนช่วยกันสังเกตด้วยว่าเราเรียนรู้ได้ด้วยวิธีการใดบ้าง”

ประวัติโรงเรียนวัดมหารณพ์

คุณครูนำภาพเก่าของ
โรงเรียนมาติดที่บอร์ด พร้อม
อธิบายว่า

“เดิมโรงเรียนของเราชื่อว่า
โรงเรียนวัดมหารณพาราม ต่อมา
เรียกว่า โรงเรียนวัดมหารณพ์
ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๗ ในรัชสมัย
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕”

“โอ้โฮ คุณครูครับ ถ้าเช่นนั้นโรงเรียนของเราก็มีอายุเป็น
ร้อยปีแล้วสิครับ” เอกถามขึ้น

“ใช่ค่ะ โรงเรียนของเรามีความสำคัญมาก เพราะ**เป็นโรงเรียน
หลวงแห่งแรกสำหรับราษฎรที่ตั้งขึ้นในประเทศไทย** ในสมัยก่อน
ทางการใช้วัดเป็นสถานที่สอนหนังสือ ต่อมาโรงเรียนได้ย้ายออกมา
จากเขตวัด แล้วมาสร้างอาคารทรงไทยชั้นเดียว ที่สถานที่ตั้งของ
โรงเรียนในปัจจุบัน” คุณครูเล่าประวัติของโรงเรียนให้ฟัง พร้อมนำ
แผนผังโรงเรียนมาติดที่บอร์ด และให้นักเรียนระบุที่ตั้งของอาคาร
และสถานที่อื่นๆ ในโรงเรียน

อาคารสามชั้น
โรงเรียนวัดมหารณพ์ในปัจจุบัน

บริเวณหน้าวัดมหารณพารามในปัจจุบัน

“แต่คุณครูคะ โรงเรียนของเราเป็นตึกสามชั้น ไม่ใช่ทรงไทย
นี่คะ แล้วอาคารทรงไทยอยู่ที่ไหนคะ” แก้วใจถาม

“อ้อ! อาคารทรงไทยก็อยู่หน้าตึกเรียนของเราไงคะ แต่อาคารนี้
เป็นอาคารจำลองซึ่งสร้างเลียนแบบจากของเดิมทุกอย่างเลยนะ
เพราะของจริงผุพังไปหมดแล้ว” คุณครูอธิบายต่อ

“คุณครูครับ ผมอยาก
ทราบว่าจะข้างในอาคารทรงไทย
มีอะไรบ้างครับ” วันดีถามขึ้น

“งั้นเราไปดูกันดีไหม
นักเรียนเข้าแถวให้เรียบร้อย
ถือสมุดและดินสอไปด้วยนะ”

คุณครูพูด

อาคารทรงไทย
โรงเรียนวัดมหารณพารามในปัจจุบัน

พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ภายในเรือนไทยมีพระบรมฉายาลักษณ์ (รูปถ่าย) ขนาดใหญ่ของรัชกาลที่ ๕ นอกจากนี้ยังมีถ้วยรางวัลและใบประกาศรางวัลต่างๆ อีกเป็นจำนวนมาก

“คุณครูครับ ถ้วยรางวัล และใบประกาศรางวัลเป็นของโรงเรียนใช่ไหมครับ” เอกถามขึ้น

“ใช่ค่ะ ถ้วยรางวัลและใบประกาศรางวัลเหล่านี้ โรงเรียนได้รับจากการประกวดแข่งขันในโอกาสต่างๆ ถือเป็นหลักฐานที่แสดงเรื่องราวของโรงเรียนได้ เช่น ใบประกาศรางวัลนี้ได้รับจากการประกวดรำกลองยาวของสภาวัฒนธรรม เมื่อวันที่

๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖ “คุณครูตอบ และอธิบายต่อว่า “ทุกรางวัลที่โรงเรียนได้รับล้วนมาจากความร่วมมือของนักเรียนในโรงเรียน และถึงแม้นักเรียนจะเรียนจบจากโรงเรียนไปแล้วก็ตาม การทำความดี และความสำเร็จในหน้าที่การงานของนักเรียนก็จะส่งผลให้โรงเรียนมีชื่อเสียง เช่น **จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์**”

“**จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์** เป็นใครครับ” วันดีถามขึ้น

“ท่านเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๑ ของประเทศไทย เคยเรียนโรงเรียนนี้มาก่อน” คุณครูตอบ และอธิบายต่อว่า “ในทางตรงกันข้าม ถ้านักเรียนทำไม่ดี ก็จะส่งผลให้โรงเรียนเสื่อมเสียชื่อเสียง ฉะนั้นนักเรียนทุกคนจะต้องทำความดี เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

“คุณครูครับ แต่ละโรงเรียนจะมีประวัติและเหตุการณ์สำคัญเหมือนกันไหมครับ” วันดีถาม

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

“แต่ละโรงเรียนจะมีประวัติและเหตุการณ์สำคัญที่แตกต่างกัน” คุณครูตอบ

“แล้วถ้านักเรียนในแต่ละโรงเรียนต้องการทราบประวัติโรงเรียนของตนเอง จะต้องทำอย่างไรครับ” สมชายถาม

วิธีการสืบค้นประวัติและเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียน

“การสืบค้นประวัติและเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนทำได้หลายวิธี เช่น การสอบถามผู้รู้ การศึกษาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่นที่ครูพานักเรียนไปดูมาในวันนี้” คุณครูตอบ และถามต่อว่า “วันนี้เราได้ทราบประวัติและเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียน ใครตอบครูได้บ้างว่า เราเรียนรู้จาก**หลักฐาน**ใดบ้าง” นักเรียนหลายคนช่วยกันตอบว่า “จากรูปภาพ แผ่นผังโรงเรียน ถ้วยรางวัล ใบประกาศรางวัลครับ/ค่ะ” “และจากคำอธิบายของคุณครูครับ” เอกตอบ

ครูถามต่อว่า “**แหล่งข้อมูล**ที่เกี่ยวข้องกับการสืบค้นประวัติและเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนมีที่ใดบ้าง” วันดีตอบว่า “ห้องสมุดโรงเรียน ห้องแนะนำโรงเรียน ห้องเก็บผลงานโรงเรียน รวมทั้งผู้รู้เรื่องราวของโรงเรียนด้วยครับ”

ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า “นอกจากคุณครูแล้ว นักเรียนอาจสอบถามจากผู้บริหารโรงเรียน นักการภารโรง หรือผู้ปกครองที่เป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนก็ได้” และถามต่อว่า “การทราบประวัติของโรงเรียนมีความสำคัญอย่างไร”

“ทำให้เรารู้จักและภูมิใจในโรงเรียนของเราครับ” วิชิตตอบ

“เป็นคำตอบที่ดีมากค่ะ” คุณครูชม และกล่าวต่อว่า “สำหรับวันนี้ให้นักเรียนไปสืบค้นเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนเรา แล้วนำมาเรียงลำดับเหตุการณ์เป็นเส้นเวลา ทำเป็นการบ้านมาส่งครูชั่วโมงหน้า”

การเรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียน

ตัวอย่างการใช้เส้นเวลาแสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนวัดมหารณพ์

พ.ศ. ๒๕๒๖	สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ (วาสน์ วาสโน) เสด็จมางานฉลองโรงเรียนประถมศึกษาแห่งแรกและฉลองครบรอบ ๙๙ ปี
พ.ศ. ๒๕๐๘	สร้างอาคารเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดมหารณพ์ขึ้นใหม่ โดยรื้ออาคารห้องเก่าออกทิ้งหลัง สร้างเสร็จ พ.ศ. ๒๕๐๙
พ.ศ. ๒๕๐๒	มีนักเรียนเพิ่มมากขึ้น โรงเรียนจึงเปิดการสอนเป็น ๒ ผลัด คือ รอบเช้าและรอบบ่าย
พ.ศ. ๒๕๔๓	รื้ออาคารเรียนไทยหลังเดิมที่ชำรุดมากแล้วสร้างขึ้นใหม่ในที่เดิม
พ.ศ. ๒๕๔๐	ตั้งโรงเรียนประชาบาล ตำบลเสาชิงช้า (วัดมหารณพาราม) จังหวัดพระนคร ต่อมาโอนมาสังกัดเทศบาลกรุงเทพฯ เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนเทศบาล ๒๒ (วัดมหารณพ์)
พ.ศ. ๒๕๓๙	กระทรวงศึกษาธิการยกเลิกโรงเรียนมัธยมวัดมหารณพาราม แล้วเตรียมจัดตั้งเป็นโรงเรียนประชาบาล
พ.ศ. ๒๕๕๙	จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนวัดมหารณพาราม
พ.ศ. ๒๕๕๔	ย้ายโรงเรียนไปอยู่อาคารเรียนไทยที่สร้างขึ้นใหม่เป็นเรือนปั้นหย่าชั้นเดียว เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๑
พ.ศ. ๒๕๓๒	ย้ายโรงเรียนจากหอสวดมนต์ มาอยู่ที่อาคารสร้างใหม่ข้างหอระฆังหน้าพระอุโบสถ
พ.ศ. ๒๕๒๗	โรงเรียนวัดมหารณพาราม ตั้งขึ้นที่วัดมหารณพาราม ถนนตะนาว ตำบลเสาชิงช้า อำเภอพระนคร เป็นโรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรแห่งแรก โดยอาศัยหอสวดมนต์เป็นที่สอนหนังสือ

- ๑ นักเรียนทบทวนเนื้อหาในบทเรียนแล้วตอบคำถามต่อไปนี้
 - (๑) การนับเวลาตามแบบสุริยคติเป็นอย่างไร
 - (๒) การนับเวลาตามแบบจันทรคติเป็นอย่างไร
 - (๓) วันลอยกระทงตรงกับวันใดตามแบบจันทรคติ และถ้าเป็นสุริยคติจะเป็นวัน เดือน ปีอะไรในปีนี้
 - (๔) ปฏิทินที่นักเรียนใช้อยู่คือปีพุทธศักราชใด และคริสต์ศักราชใด
 - (๕) วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ เป็นวันสำคัญวันใด และตรงกับวัน เดือน ปีใด ตามระบบปีสากลในปีนี้
 - (๖) ค.ศ. ที่ ๑ เริ่มนับตั้งแต่เหตุการณ์สำคัญใด
 - (๗) พ.ศ. ที่ ๑ เริ่มนับตั้งแต่เหตุการณ์สำคัญใด
 - (๘) ปัจจุบันคือ พ.ศ. ไດ และ ค.ศ. ไດ
 - (๙) อีจระเข้ศักราชคือศักราชของผู้นับถือศาสนาใด
 - (๑๐) พ.ศ. กับ ค.ศ. แตกต่างกันกี่ปี
- ๒ นักเรียนสำรวจโรงเรียนของตนเองว่ามีหลักฐานและแหล่งข้อมูลอยู่ที่ใดบ้าง
- ๓ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วสืบค้นเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนของตนเองแล้วนำมาเรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนตามเส้นเวลา

